

Asia: TEM/1225/00.04.01/2016

Työaikasääntelyä selvittävän työryhmän mietintö - työaikalaki

Yleistä

Onko ehdotettu uusi työaikalaki mielestänne hyväksyttävissä?

Kyllä, eräin muutoksin

Yleiset kommentit esityksestä:

Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto ry lausuu alla yksittäisistä pykälistä ja muutoin yhtyy SAK:n lausuntoon.

Nykyinen, voimassa oleva työaikalaki, on pääpiirteittäin toimiva kokonaisuus, mutta kaipaa osittain päivittämistä. Nyt käynnissä olevan muutostyön alkuperäisinä tavoitteina olivat mm. työajan joustavoittaminen ja työ- ja vapaa-ajan yhteensovittaminen. Nyt esitetyn mietinnön mukaan työaika on joustavoitettu lukuisin eri tavoin vedoten mm. työvoiman kilpailukykyyn, mutta työntekijöiden jaksamista ei ole huomioitu uudessa työaikalakiehdotuksessa. Työsuojellinen aspekti ei erityisemmin korostu ehdotetuissa muutoksissa. Yksityiskohtaiset perustelut ovat liian ylimalkaiset kautta linjan.

Nykytilan kuvausta koskevat kommentit:

Nykyisin työntekijöiden työaika voidaan seurata entistä helpommin ja paremmin. Työaika voidaan seurata ja mitata sielläkin, missä sitä ei aiemmin luotettavasti ole voitu tehdä. Tämä muutos työelämässä on joustavoittanut työntekemisen tapoja mm. etätöiden muodossa ja tämä muutos on hyvä huomioida tulevassa laissa. Toisaalta työelämän kasvava sirpalemaisuuus vaatii joustojen lisäksi työntekijöiden suojelua oikeanlaisen tasapainon syntymiseksi.

Esityksen tavoitteita ja keskeisiä ehdotuksia koskevat kommentit:

Esityksen alkuperäiset tavoitteet ovat kannatettavia, mitä työajan joustoon ja työ- ja vapaa-ajan yhteensovittamiseen tulee. Ehdotuksien taustalla ei kuitenkaan ole huomioitu työntekijöiden jaksamista. Joustot on tehty lähinnä jaksotyön soveltamisalan laajentamisella ja mahdollisimman pitkän työpäivän teettämisen mahdollistamisella sekä yötyön laajennuksilla. Työaikajoustojen vastapainoksi ei ole asetettu lisää työaikasuojelua, joka takaisi työntekijöiden jaksamisen.

Vaikutukset

Onko esityksen vaikutusarviossa jäänyt mielestänne joitain keskeisiä vaikutussuhteita huomioimatta? Jos kyllä, niin mitä?

Esityksessä tulisi huomioida sukupuolivaikutukset ja vaikutukset perhe-elämään ja lapsiin.

Mitkä ovat sellaisia vaikutuksia, joita esityksessä tulisi analysoida tarkemmin?

Esitetyissä vaikutusarvioinneissa on keskitytty työntekijän ehdoilla ja halusta tehtyjen joustavien työaikajärjestelyjen vaikutuksiin. Tärkeää olisi saada tutkimustietoa myös siitä, miten työnantajan aloitteesta joustava työaika ja sitä kautta epäsäännöllinen työaika vaikuttaa mm. työntekijän jaksamiseen, vapaa-ajan järjestelyihin ja perhe-elämään.

Kuinka arvioitte esityksen vaikuttavan työnantajan hallinnolliseen taakkaan? Lisääkö vai vähentääkö esitys kokonaisuudessaan työnantajan hallinnollista taakkaa?

-

Onko teillä esittää materiaalia, lähteitä tai kirjallisuutta, joihin mielestänne jatkovalmistelun aikana olisi hyvä kiinnittää huomiota?

Työterveyslaitoksen tutkimukset ja materiaali epäsäännöllisen työn kuormittavuudesta.

Muut vaikutusarviointiin liittyvät kommentit:

-

1 Luku Soveltamisala

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Mietinnöstä ei käy riittävän selkeästi ilmi, mitä tarkoitetaan työntekijän itsenäisellä asemalla ja miksi näissä tilanteissa työaikaa ei tarvitsisi mitata. Lainsäädännössä tulee tehdä huomattavasti selkeämpi raja siitä, minkälaisissa tehtävissä työskentelevät henkilöt eivät tarvitse työaikaosuojelua osakseen riittävän itsenäisen asemansa ansiosta ja miksi.

Minkä työntekijäryhmien/ammattien/työntekijöiden tulisi kuulua työaikalain soveltamisalaan ja vastaavasti keiden tulisi olla soveltamisalan ulkopuolella?

-

2 luku. Työajaksi luettava aika ja varallaolo

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Lainsäätäjän tulee tarkentaa esityksessään, mikä on riittävä palautuminen.

Kaikki aika joka liittyy työnatajan antamiin tehtäviin, ei kuulu työajan määritelmän piiriin (esim. matkustaminen ja koulutus eräissä tilanteissa). Työryhmävalmistelun aikana keskusteltiin myös vaihtoehdosta, jossa laissa olisi säädetty työhönsidonnaisuus ajasta, joka ei olisi työaikaa, mutta sitä ei myöskään laskettaisi lepoaikoihin. Miten mielestänne esim. matkustamista ja koulutusta koskevaa työaikasääntelyä tulisi kehittää?

-

Voitte tarkentaa edellistä vastaustanne tähän:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

3 luku. Lakiin perustuvat säännöllisen työajan järjestelyt

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Jaksotyön soveltamisalan laajentaminen esitetyssä mittakaavassa ei ole kannatettavaa, eikä se ole ollut työaikalain muutustyön tavoite. Laajentamiselle ei ole esitetty riittäviä perusteluja. Jaksotyöpykälään tulee lisätä työnantajan velvollisuus laatia työvuoroluettelo koko jakson pituudelle.

Uusi valmisteilla oleva jaksotyöpykälän 2 kohta mahdollistaisi jaksotyön lehdistötyössä, toimituksellisessa radio-, televisio- ja näihin rinnastuvan verkkosisällön tuottamisessa ja lähettämässä, sekä posti- ja tietoliikennepalveluissa.

Lehdistötyössä sekä radio- ja TV-tuotannoissa kyseessä olisi erittäin suuri laajennus jaksotyön mahdollistamisessa. Lehdistö-, radio- ja televisiotyötä tehdään hyvin monessa eri muodossa ja tuotannot eriävät suuresti toisistaan. Vain harvoissa tuotannoissa, lähinnä uutispalveluissa, suuret työaikajoustot ovat perusteltuja. Voimassa olevassa laissa nämä joustot eivät ole olleet alalla mahdollisia, eikä tarvetta muutoksille ole esitetty. Mahdolliset työaikajoustot alalla on sovittu työehtosopimuksin. Uudessa työaikalaissa tulisivatkin määritellä hyvin selkeästi, minkä tyyppisessä lehdistötyössä ja radio- sekä TV-tuotannoissa jaksotyöaikaa voitaisiin soveltaa ja mitä tarkoitetaan toimituksellisella tuottamisella. Toimituksellista tuotantoa ei ainakaan ole elokuva- tai TV-sarjatuotanto. Samoin lainsäätäjän tulee esittää tarve nykyisen lain muutoksille. Mitä televisiotuotantoihin tulee, kyseessä on ala, jolla nykyisellään noudetaan vajavaisesti työaikalain ja

työehtosopimusten määräyksiä ja työntekijät työskentelevät jaksamisensa ääri rajoilla. Nyt ehdotetut lisäjoustot aiheuttaisivat lisää haasteita alan työntekijöiden jaksamisessa.

Nyt mietinnön mukaan ”voimassa olevasta laista poiketen elokuvatuotannossa jaksotyön käyttö olisi mahdollista vain aluehallintoviraston myöntämällä poikkeusluvalla.” Aluehallintoviraston lupaan sidottu jaksotyöajan käyttö on sinänsä kannatettavaa. Kuitenkin lainsäätäjän käsitys on sen verran virheellinen, että nykyinen jaksotyötä ja elokuva-alaa koskeva lain kirjaus on sanamuodoltaan niin epämääräinen, että sitä ei voi tulkita eikä ole tulkittukaan puhtaasti elokuvatuotannoksi. Työaikalain jaksotyöpykälää ei siten ole sovellettu elokuvatuotannoissa nykyisin, vaan nykyiset työaikajoustot pohjautuvat työehtosopimukseen.

Puuttuuko säännöksestä sellaisia toimintoja, joiden osalta käytetään jaksotyöaika tai sitä olisi tarpeellista käyttää?

-

Sisältyykö säännökseen sellaisia toimintoja, joiden osalta jaksotyöaika ei tulisi käyttää?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Yötyön teettämismahdollisuuksien lisäämistä ei voida pitää hyvänä kehityssuuntana ja siksi yötyön teettämistä ei pitäisi laventaa nykyisestä.

Onko tehtäviä, joita tehdään jatkuvasti yöaikaan, mutta ne jäävät säännöksen ulkopuolelle?

-

Mikä tulisi olla määräävä tekijä, joka mahdollistaa yötyön tekemisen?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

4 luku. Sopimukseen perustuva säännöllinen työaika

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Missä tehtävissä joustotyön tulisi olla mahdollista ja vastaavasti mistä tehtävissä joustotyötä ei tulisi käyttää?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

5 Luku. Säännöllisen työajan ylittäminen ja sunnuntaina ja kansallisena juhlapäivänä tehtävä työ

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Nyt ehdotetulla kirjauksella jaettaisiin osa-aikatyöntekijät kahteen ryhmään, osa-aikaisiin ja ns. 0-sopimuslaisiin. Tällainen jako on sekä työsopimuslain että perustuslain vastaista. Lisätyön vastaanottaminen tulee olla mahdollista ainoastaan työntekijän kutakin kertaa varten antamalla tai lyhyehköksi ajaksi annetulla suostumuksella ja siitä kieltäytymiseen ei voida vaatia perusteltua syytä. Lisätyöstä tulee voida kieltäytyä, jos lisätyötä tarjotaan esim. oman työvuoron päätteeksi eikä ainoastaan vapaapäivänä. Sekä ns. kiinteää osa-aikatyötä tekeviä että 0-sopimuslaisia tulee kohdalla samalla tavoin.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

6 Luku. Lepoajat

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

.

Mitä vaikutuksia näette muutoksilla olevan erityisesti jaksotyössä?

Jaksotyöajan soveltamisalan laajennus vaikuttaisi osaltaan suuren ihmisjoukon vuorokausilevon pituuteen. Jaksotyön laajentamisessa tulee huomioida vuorokausilevon lyheneminen ja siksi perustella jaksotyön laajentamisen tarvetta perusteellisemmin. Riskinä laajennuksessa on, että äärimmäisen lyhyitä lepoaikoja käytetään siellä, missä sille ei todellisuudessa ole tarvetta ja työaikasuunnitteluun ei haluta panostaa.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

7 luku. Työaika-asiakirjat

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

8 luku. Säännösten pakottavuus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Sopimiseen kelpoisten henkilöstön edustajien etusijajärjestyttä ei ole syytä muuttaa. Muuttaminen sotkee järjestelmää.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

9 luku. Erinäiset säännökset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

14 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Baran Karola
Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Teme ry

Kivilehto Mirkka
Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto Teme ry